

EDUSKUNNAN VASTAUS 205/2000 vp**Hallituksen esitys laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta****Asia**

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta (HE 179/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 19/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki**rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1999 annetun rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain (1353/1999) 1 §:n 4 momentti,

muutetaan 4 §:n 8 kohta, 6, 7, 11 ja 16 §, 5 luvun otsikko, 25 §, 32 §:n 1 momentti ja 33 § sekä

lisätään lakiin uusi 1 a, 8 a ja 9 a §, 10 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 21 a—21 c §, 22 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 30 a §, 34 §:ään uusi 2 momentti, 36 §:ään uusi 3 momentti, 38 §:ään uusi 4 momentti ja 39 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

1 a §

Lain soveltaminen yhteisöaloiteohjelmiin

Yhteisöaloiteohjelmiin, joilla tarkoitetaan yleisasetuksen 20 artiklan 1 kohdan a—d alakohdassa mainittuja yhteisöaloiteohjelmia, sovelletaan tätä lakia siten kuin tässä pykälässä ja jäljempänä säädetään.

Yleisasetuksen 20 artiklan 1 kohdan a-alakohdan mukainen yhteisöaloiteohjelma on INTERREG, b-alakohdan mukainen yhteisöaloiteohjelma URBAN, c-alakohdan mukainen yhteis-

söaloiteohjelma LEADER ja d-alakohdan mukainen yhteisöaloiteohjelma EQUAL.

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmiin ei sovelleta tämän lain 8 ja 9 §:ää, 12—15 §:ää, 17—21 §:ää, 22 §:n 1 momentin 2, 4 ja 5 kohtaa, 23 §:ää, 26 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 27 §:ää, 28 §:n 1 momenttia eikä 29 §:ää. Tämän lain 28 §:n 2 ja 3 momenttia ei sovelleta URBAN-yhteisöaloiteohjelmaan.

LEADER-yhteisöaloiteohjelmaan ei sovelleta tämän lain 12—15 §:ää, 17 §:ää lukuun ottamatta 17 §:n 8 momenttia, 18—21 §:ää, 22 §:n 1 momentin 4 kohtaa, 23 §:ää eikä 30 a §:ää. Tä-

män lain 17—21 §:ää ja 22 §:n 1 momentin 2 kohtaa siltä osin kuin siinä säädetään maakunnan yhteistyöasiakirjasta, ja 4 kohtaa sekä 23 §:ää ei sovelleta EQUAL-yhteisöaloiteohjelmaan.

Yleisasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuihin innovatiivisiin toimiin sovelletaan, mitä edellä 2 momentissa mainitusta INTERREG-yhteisöaloiteohjelmasta tässä laissa säädetään.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *rakennerahasto-ohjelmalla* yleisasetuksen 19 artiklassa tarkoitettua yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa sekä siihen liittyviä yleisasetuksen 9 artiklan m-kohdassa määriteltyjä ohjelma-asiakirjan täydennyksiä samoin kuin yleisasetuksen 20 artiklassa tarkoitettua yhteisöaloitteita koskevaa ohjelma-asiakirjaa ja siihen liittyviä yleisasetuksen 9 artiklan m-kohdassa määriteltyjä ohjelma-asiakirjan täydennyksiä;

6 §

Hallintoviranomaiset

Yleisasetuksen 9 artiklan n-kohdassa tarkoitettuina hallintoviranomaisina toimivat:

1) yleisasetuksen 1 artiklassa säädettyjen tavoitteiden 1 ja 2 alueille laadittujen rakennerahasto-ohjelmien osalta sisäasiainministeriö;

2) yleisasetuksen 1 artiklassa säädetyille tavoitteelle 3 laaditun rakennerahasto-ohjelman osalta työministeriö;

3) kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineestä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1263/1999 2 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua yhtenäistä ohjelma-asiakirjan osalta maa- ja metsätalousministeriö;

4) INTERREG-yhteisöaloiteohjelmassa ohjelma-asiakirjassa mainittu maakunnan liitto;

5) URBAN-yhteisöaloiteohjelmassa ohjelma-asiakirjassa mainittu kunnallinen toimielin;

6) LEADER-yhteisöaloiteohjelmassa maa- ja metsätalousministeriö;

7) EQUAL-yhteisöaloiteohjelmassa työministeriö.

7 §

Hallintoviranomaisen tehtävät

Hallintoviranomainen hoitaa muissa kuin INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa yleisasetuksen 34 artiklassa säädetyt tehtävät sekä hallinnoimaansa rakennerahasto-ohjelmaa koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin 8 ja 9 §:ssä, 14 §:n 2 momentissa sekä 26 ja 29 §:ssä säädetään.

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa hallintoviranomainen hoitaa yleisasetuksen 34 artiklassa säädetyt tehtävät sekä 8 a §:ssä, 26 §:n 2 momentissa sekä 29 §:n 1 momentissa tarkoitettut tehtävät.

8 a §

Oikeus antaa ohjeita ja säännöksiä INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa

Sisäasiainministeriö voi INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa antaa muille rakennerahasto-ohjelmaa rahoittaville viranomaisille rakennerahasto-ohjelman hallinnointia, valvontaa ja tarkastusta koskevia ohjeita, jos yleisasetuksen 34 artiklassa hallintoviranomaiselle säädettyjen velvoitteiden täyttäminen sitä edellyttää. Ennen ohjeiden antamista on kuultava ohjelman hallintoviranomaista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa rakennerahasto-ohjelmaa rahoittavia viranomaisia koskevia säännöksiä rakennerahasto-ohjelman hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta, jos yleisasetuksen 34 artiklassa hallintoviranomaiselle säädettyjen velvoitteiden täyttäminen tätä välttämättä edellyttää. Ennen asetuksen antamista on kuultava ohjelman hallintoviranomaista ja muuta rakennerahasto-ohjelmaa rahoittavaa viranomaista.

9 a §

Eräät täytäntöönpanojärjestelyt INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa

Sisäasiainministeriö voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan tai ole muutoin merkitykseltään huomattavia taikka eivät muutoin vaadi eduskunnan suostumusta, tarvittaessa yhteisymmärryksessä INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmia rahoittavien viranomaisten kanssa sopia tavanomaisina pidettävistä rakennerahasto-ohjelman hallinnointitehtävien täytäntöönpanoa koskevista tarpeellisista järjestelyistä Euroopan yhteisöjen komission, muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmien hoitavien viranomaisten tai jäsenvaltioiden tällaisia tehtäviä hoitavien tahojen kanssa.

Sisäasiainministeriö voi 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa tarvittaessa yhteisymmärryksessä 1 momentissa tarkoitettuja yhteisöaloiteohjelmia rahoittavien viranomaisten kanssa sopia myös sellaisista täytäntöönpanojärjestelyistä, joita INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelman ja Euroopan unionin ulkopuolella toteutettavan Euroopan yhteisön rahoittaman ohjelman tekninen yhteensovittaminen edellyttää.

3 luku

Maksuviranomaiset, niiden tehtävät ja toimivalta

10 §

Maksuviranomaiset

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmassa maksuviranomaisina toimivat kuitenkin 6 §:n 4 ja 5 kohdassa tarkoitettut hallintoviranomaiset.

11 §

Maksuviranomaisen tehtävät

Maksuviranomainen hoitaa muissa kuin INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa yleisasetuksen 32 artiklassa säädetyt tehtävät sekä rakennerahastovaroja koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin 12 ja 13 §:ssä, 14 §:n 3 momentissa sekä 15, 26, 30 ja 38 §:ssä säädetään.

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa maksuviranomainen hoitaa yleisasetuksen 32 artiklassa säädetyt tehtävät sekä rakennerahastovaroja koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin 26 §:n 2 momentissa sekä soveltuvin osin sen mukaan kuin 30 §:ssä ja 38 §:ssä säädetään.

16 §

Rakennerahasto-ohjelmien valmistelu

Alueellisten rakennerahasto-ohjelmien valmisteluun sovelletaan alueiden kehittämisestä annetussa laissa säädettyjä menettelytapoja, jollei muusta laista muuta johdu. Yhteisöaloiteohjelmien valmistelussa on sen lisäksi otettava huomioon yleisasetuksen 21 artiklassa tarkoitettut suuntaviivat.

21 a §

Hallintokomitea

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelman toimeenpanoa varten on hallintokomitea, jonka asettaa sisäasiainministeriö. Hallintokomitean toimikausi jatkuu, kunnes Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt yleisasetuksen 37 artiklassa tarkoitetun lopullisen täytäntöönpanokertomuksen.

Sisäasiainministeriö päättää hallintokomiteaa asettaessaan sen kokoonpanosta ottaen huomioon, mitä yleisasetuksen 8 ja 35 artiklassa säädetään. Hallintokomitea voi kutsua komiteaan asiantuntijoita. Hallintokomitea hyväksyy työskentelyään varten työjärjestyksen, jossa

määrätään asian valmistelusta, esittelystä ja päätöksenteosta.

Hallintokomitean jäsenet hoitavat tehtäviään virkavastuulla. Hallintokomitean työskentelyyn ja sen jäseniin sovelletaan, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään. Hallintokomitean asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Siinä INTERREG-yhteisöaloitetta koskevasa ohjelmatyössä ja niissä INTERREG-yhteisöaloiteohjelmissa, joita toteutetaan saamelaisen kotiseutualueella tai sen osalla, noudatetaan hallintokomitean työskentelyssä soveltuvin osin saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annettua lakia (516/1991).

21 b §

Hallintokomitean tehtävät

Hallintokomitea yhteensovittaa ja suuntaa rakennerahastojen ja kansallista rahoitusta sekä antaa lausunnon hankkeiden soveltuvuudesta INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmiin ja niiden rahoittamisesta. Hankkeelle ei voida myöntää tukea, ellei hallintokomitea ole puoltanut hankkeen rahoittamista.

Hallintokomitean päätökset tehdään yksimielisesti. Hallintokomitean kannanottoa koskeviin päätöksiin ei voida erikseen hakea muutosta valittamalla.

21 c §

Hallintokomitean sihteeristö

Hallintokomiteaa avustaa sihteeristö. Hallintokomitea kutsuu sihteerieikseen hallintokomiteassa edustettuina olevien viranomaisten palveluksessa olevia henkilöitä. Sihteerit hoitavat hallintokomitean asioiden valmistelu-, esittely- ja täytäntöönpanotehtäviä virkavastuulla.

Sihteeristö voi avustaa myös 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hallinto- ja maksuviranomaisia.

22 §

Rahoituksen myöntäminen ja siihen liittyvät tehtävät

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa on sen lisäksi, mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädetään, rakennerahasto-varoja myöntävän maakunnan liiton ja URBAN-ohjelmassa rahoituksen myöntävän kunnallisen toimielimen keskeisenä tehtävänä myöntää hankkeeseen rakennerahaston rahoitusosuus kansallisen lainsäädännön, Euroopan yhteisön lainsäädännön ja rakennerahasto-ohjelman mukaan sekä ottaen huomioon hallintokomitean 21 b §:n 1 momentissa tarkoitettu lausunto ja kansallisen julkisen viranomaisen kansallista rahoitusosuutta koskeva päätös sekä vastata hankkeiden valvonnasta ja tarkastuksesta sekä varojen takaisinperinnästä siten kuin 26 §:n 2 momentissa, 28 §:n 2 ja 3 momentissa, lukuun ottamatta URBAN-yhteisöaloiteohjelmaa, 31—33 ja 37 §:ssä säädetään. Rahoitusta koskeva hakemus tulee vireille, kun 21 c §:ssä tarkoitettu toimivaltainen sihteeristö on vastaanottanut hakemuksen.

5 luku

Rakennerahasto-ohjelmien varojen valvonta

25 §

Rakennerahastovaroja myöntävän vastuu valvonnasta ja tarkastuksesta ja kansallista julkista rahoitusosuutta myöntävän ministeriön vastuu hallinnonalansa valvonnan ja tarkastuksen järjestämisestä

Rakennerahastovaroja myöntävällä on ensisijainen vastuu myöntämiensä rakennerahastovarojen valvonnasta ja tarkastuksesta. Kukin joko rakennerahastovaroja tai kansallista julkista rahoitusosuutta myöntävä ministeriö vastaa valvonnan ja tarkastuksen asianmukaisesta järjestämisestä hallinnonalallaan.

30 a §

Sisäasiainministeriön tarkastusoikeus INTER-REG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa

Sisäasiainministeriö voi suorittaa INTER-REG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa käytettävien rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä tarkastuksia rahoituksen myöntäjiin ja rahoituksen saajiin. Sisäasiainministeriö voi suorittaa tarkastuksia muiden ministeriöiden hallinnonaloilla vain Euroopan yhteisöjen komission pyynnöstä, rakennerahastovarojen tarkastuksen vakavan laiminlyönnin vuoksi tai muusta painavasta syystä. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan siinä laajuudessa kuin EY:n valvontaa koskevat säännökset edellyttävät. Tarkastusta suorittavan henkilön oikeuksista ja tarkastettavan henkilön velvollisuuksista on voimassa mitä 32 §:ssä säädetään, jollei 2 §:stä muuta johdu.

32 §

Tarkastusta suorittavan henkilön oikeudet ja tarkastettavan velvollisuudet

Edellä 27—30 ja 30 a §:ssä tarkoitettujen tarkastusten suorittamiseksi tarkastettava on velvollinen ilman aiheetonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle henkilölle kaikki tarvittavat tiliasiakirjat sekä muun rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden käyttöön liittyvän aineiston samoin kuin muutoinkin avustamaan tarkastuksen suorittamisessa. Tarkastusta suorittavalla henkilöllä on oikeus ottaa tiliasiakirjat ja muu edellä tarkoitettu aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen suorittaminen sitä edellyttää. Aineisto on palautettava, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi. Tarkastusta suorittavan henkilön pyynnöstä tarkastettavan tulee antaa myös muut tiedot, jotka ovat tarpeen tarkastuksen asianmukaiseksi suorittamiseksi.

33 §

Virka-apu

Poliisin, tulliviranomaisen ja veroviranomaisen on korvauksetta annettava 27—30 ja 30 a §:ssä tarkoitettujen tarkastusten suorittamiseksi tarpeellista virka-apua.

34 §

Lausuman esittäminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yleisasetuksen 38 artiklassa tarkoitettujen lausuman esittää INTERREG-yhteisöaloiteohjelmien osalta ohjelma-asiakirjassa hallinto- ja maksuviranomaiseksi nimetty maakunnan liitto ja URBAN-yhteisöaloiteohjelman osalta ohjelma-asiakirjassa hallinto- ja maksuviranomaiseksi nimetty kunnallinen toimielin.

36 §

Rakennerahasto-ohjelmien seurannan tietojärjestelmä

INTERREG-yhteisöaloiteohjelmissa rakennerahastovaroja myöntävät maakunnan liitot ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmassa rakennerahastovaroja myöntävä kunnallinen toimielin ylläpitävät rahoitettavia hankkeita koskevia rekistereitä. Rekistereihin voidaan tallentaa hallinto- ja maksuviranomaistehtävien hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot tuen hakijasta, tuen kohteesta, tukea koskevasta päätöksestä, tuen maksatuksesta ja vaikutuksista sekä suoritetuista tarkastuksista. Maakunnan liitot ja kunnallinen toimielin vastaavat seurantarekistereihin toimitettavien asianomaisen ohjelman hankevalmistelua, päätöksentekoa, rahoituksen ja tulosten seurannan kannalta tarpeellisten tietojen toimittamisesta. Niissä ohjelmissa, joissa rakennerahastovaroja myöntävä viranomais on muu kuin Suomen viranomais, tulee seurata erikseen kansallisen julkisen rahoituksen myöntämistä. Rakennerahastovaroja myöntävällä maakunnan

liitolla ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmassa rakennerahastovaroja myöntävällä kunnallisella toimielimellä on oikeus luovuttaa edelleen Euroopan yhteisöjen asianomaiselle toimielimelle sellaisia rekistereihin talletettuja tietoja, jotka ovat tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu myönnettäessä yhteisön rahoittamaa tukea. Rekisteröidyn tarkastusoikeudesta ja tietojärjestelmään sisältyvien tietojen poistamisesta noudatetaan, mitä 2 momentissa säädetään.

38 §

Valtion takautumisoikeuteen perustuva maksu-suorituksen velvoittaminen

INTERREG- ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmissa 1 momentissa tarkoitettu takautumisoikeuteen perustuva suoritus maksetaan kuitenkin ohjelman maksuviranomaiselle, joka on velvollinen maksamaan tämän suorituksen viipymättä valtiolle. Sisäasiainministeriö voi velvoittaa INTERREG-yhteisöaloiteohjelmassa rakennerahastovaroja myöntävän maakunnan liiton ja URBAN-yhteisöaloiteohjelmassa rakennerahastovaroja myöntävän kunnallisen toimielimen suo-

rittamaan valtiolle sen komissiolle maksaman määrän täysimääräisenä kuluineen. Suoritus määrätään, jos varojen takaisinmaksu on johtunut suoritukseen velvoitettavan virheellisestä menettelystä tai jos suoritukseen velvoitettava on Euroopan yhteisöjen komission päätöksen perusteella suoraan vastuussa komissiolle varojen käytöstä.

39 §

Muutoksenhaku

Hallinto- ja maksuviranomaisena toimivan maakunnan liiton päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta kuntayhtymän päätöksestä kuntalaissa säädetään. URBAN-ohjelmassa maksu- ja hallintoviranomaisena toimivan toimielimen päätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta kuntalaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2001.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2000